

DRUMUL DESĂVÎRȘIRII UMANE

18

ani de la Marea Eliberare.

Cinstim în fiecare an, ca de pe niște promontorii tot mai înalte, această cea mai luminoasă sărbătoare națională a noastră. An de an se lărgește în conștiința oamenilor muncii cîmpul de semnificații al insurecției armate de la 23 August 1944. Actul de descătușare, revoluția populară inițiată, organizată și condusă de partid, purta în principiul ei, o dată cu izbăvirea de întunericul fascist și de ororile sîngeroase ale unui război criminal, și perspectiva pe care o trăim azi, a personalității noastre umane, eliberată de tot ceea ce sub vechea orînduire o încilcise și degradase.

Tot ce a rodit și rodește în țara noastră, de 18 ani încoace, este fructul acestei eliberări — al încrederii în om, al prețuirii virtuților lui creatoare.

Harta industrială a țării, așa cum o vedem azi — cu fabricile, uzinele, combinatele cite o împinzesc și-i dau înfățișarea viguroasă, de neconceput în anii în care zăcea, oropsită și „eminamente agricolă“ — nu poate fi înțeleasă în afara omului care a desenat-o, o animă și o stăpînește. Harta agricolă a țării noastre de azi — în care din primăvara aceasta se văd rezultatele binefăcătoare vestite de încheierea procesului de colectivizare — vorbește despre belșugul ogoarelor, al viilor și pășunilor noastre, în determinantă legătură cu omul care a crescut nou, cu orizonturi nebănuite, din țaranul de ieri, înfrățit cu muncitorul, eliberat de prejudecata strimță, individualistă, a hatului și a petecului de pămînt.

Artele, creația artistică au devenit, ca și cunoașterea științifică, necesitate pentru omul muncii; armonia estetică a ajuns pentru dinsul mediu ambiant de dezvoltare. În asemenea mediu, el construiește, construindu-se pe sine, urcînd pe culmile propriiei lui desăvîrșiri în libertate, dreptate, adevăr, frumos.

Acest drum spre desăvîrșirea umană a omului l-am străbătut, din zilele insurecției de la 23 August și pînă azi, sub conducerea înțeleaptă a partidului, fiecare dintre noi — muncitor, țaran, intelectual. În acest an, socialismul a învins definitiv în țara noastră. Drumul continuă însă să urce, mai departe, înainte — spre împlinirea totală a sarcinilor trasate de cel de-al III-lea Congres al P.M.R., spre desăvîrșirea construirii socialismului în țara noastră, spre comunism.

În acest climat de elanuri și năzuințe înnoitoare, creația noastră dramatică, arta noastră teatrală au cunoscut, la rîndu-le, un proces de structurală înnoire. Îndrumate statornic de partid, ele s-au străduit și se străduiesc să se apropie — prin eroii înfățișați, prin problemele pe care le atacă, prin modalitățile artistice folosite — tot mai mult și tot mai profund de realitățile și de viața din jur, de oamenii care le animă, de psihologia și gustul lor. Înfățișîndu-i, vorbind despre ei, despre gîndurile și frămîntările lor, literatura și arta noastră teatrală tind să le clarifice propria lor devenire, sensurile mari, istorice, ale prezenței și activității lor în actualitate. Funcția social-educativă, transformatoare, a artei noastre teatrale e din ce în ce mai eficient urmărită. Emoția artistică tinde nu să copleșească, nu să intre în contradicție cu gîndirea lucidă a spectatorului, ci, dimpotrivă, în multe dintre cele mai valoroase lucrări recente, i-o soliciță, i-o potențează. Scriitorul și artistul nostru de teatru se străduiesc să realizeze o cît mai strînsă comuniune între scenă și sala de spectacol; problemele de viață dezbătute pe

PJA 547/2

scenă apărînd celor ce asistă la dezbaterea lor, sînt rezolvabile și cer de aceea o dezlegare în comun. Apropierea dintre public și imaginea (dezbaterea) artistică tinde să se realizeze cu atît mai mult — în forme și stiluri dintre cele mai felurite și mai expresive — cu cît creația noastră dramatică pătrunde, în ultima vreme, cu deosebire în zonele adînci ale conștiinței omului. Ea caută să descopere, să scoată la lumină valorile lui morale și spirituale cele mai prețioase, să le afirme și să le integreze concepției și orizonturilor înalt și înaintat umaniste, înlăuntrul cărora și în slujba cărora se desfășoară munca creatoare a poporului nostru. În lupta care se poartă azi mai cu seamă pe planul ideologic, pentru înlăturarea din conștiințe a influențelor și rămășițelor ideologice vechi, dușmănoase, se nasc un caracter și un tip uman nou, înaintat; se înrădăcează un spirit nou, colectivist, de viață, etica nouă, socialistă, relații între oameni în care interesele mărunte, individuale, se subordonează celor colective, cetățenești, în care cerințele personale se satisfac prin satisfacerea cerințelor obștești. Procesul de devenire și dezvoltare a acestui tip uman este în centrul observației creatoare a scriitorilor și artiștilor noștri dramatici. În el, ei descifrează și sensurile majore ale societății noastre, subliniază bucuria de a trăi și preții viața și bunurile ei, hotărîrea de a le apăra împotriva forțelor ce vor să-i întineze frumusețea și să-i năruie principiul care o justifică: omul și creația umană.

Dramaturgia și teatrul nostru — ca, deopotrivă, toată mișcarea și producția noastră artistică de după 23 August — reflectă astfel, prin eroii cei mai reprezentativi și prin problematică — o dată cu resorturile intime ce însuflețesc efortul constructiv al poporului, înseși resorturile care mișcă înspre viitor omenirea.

Poporul nostru nu poate uita că și-a cucerit dreptul și puțința de a-și făuri o viață demnă, omenească, din ruinele, mizeriile și lacrimile războiului. De aceea, tot ce se construiește în țara noastră, pasionat, eroic, în numele și în slujba poporului, a omului, se face, prin firea lucrurilor, și în numele și în slujba păcii. Iar creația noastră artistică teatrală, fie că evocă trecutul glorios de luptă al partidului, fie că se străduiește să oglindească complexele și variatele aspecte ale procesului de înălțare materială, culturală și morală pe care îl trăiește atît de arzător poporul nostru, militează și ea implicit pentru pace, proclamînd-o bunul cel mai de preț al omenirii.

Mesașul dramaturgiei și teatrului nostru exprimă prin substanța lui profund și militant umanistă mîndria poporului nostru de a fi contemporan al erei atomice, al zborurilor și cercetărilor cosmice, al celor mai puternice posibilități, cunoscute vreodată în istoria omenirii, de folosire a științei și geniului uman pentru binele și progresul umanității. De aceea, prin structura lor, prin ceea ce tind să devină, prin ceea ce afirmă cu vorba sau fapta, eroii acestei dramaturgii se fac purtătorii de cuvînt ai atitudinii activ protestatare a poporului nostru împotriva acelor experiențe care folosesc energia atomică pentru scopuri ce degradează demnitatea umană. Ei exprimă, în același timp, prin optimismul și romanțismul ce le luminează fața, și convingerea în necesitatea istorică a progresului omenirii, convingerea că legile implacabile ale istoriei osîndesc fără întoarcere pe cei ce se împotrivesc acestui progres.

***

Ne simțim ca popor, ca țară, ca indivizi, pătrunși de mîndria că facem parte din puternicul lagăr al socialismului, în fruntea căruia se află Uniunea Sovietică, poporul ei, constructor al comunismului. Știm că istoria se află de partea noastră, de partea lagărului socialismului, al păcii. Prestigiul nostru internațional e în continuă creștere. Și nu ne poate însufleți bucurie mai mare decît faptul că putem să ne socotim părtași la victoria finală, în plin proces de desfășurare, a socialismului pe pămînt.

În acest moment, cînd sarcina cea mai de frunte a contemporaneității este apărarea activă și bărbătească a păcii, creația noastră artistică își vede și ea, sporit în responsabilitate, rolul. Mesașul ei, pe meridianele lumii, e ascultat și prețuit pretutindeni. El trebuie, tocmai de aceea, să-și întărească și mai mult substanța și forța de convingere umanistă. Ceea ce, în fond, nu înseamnă decît ca scrisul și arta noastră să fie tot mai pătrunzător expresia propriei noastre vieți — a realităților, a muncii, a convingerilor și năzuințelor poporului nostru.

„”